

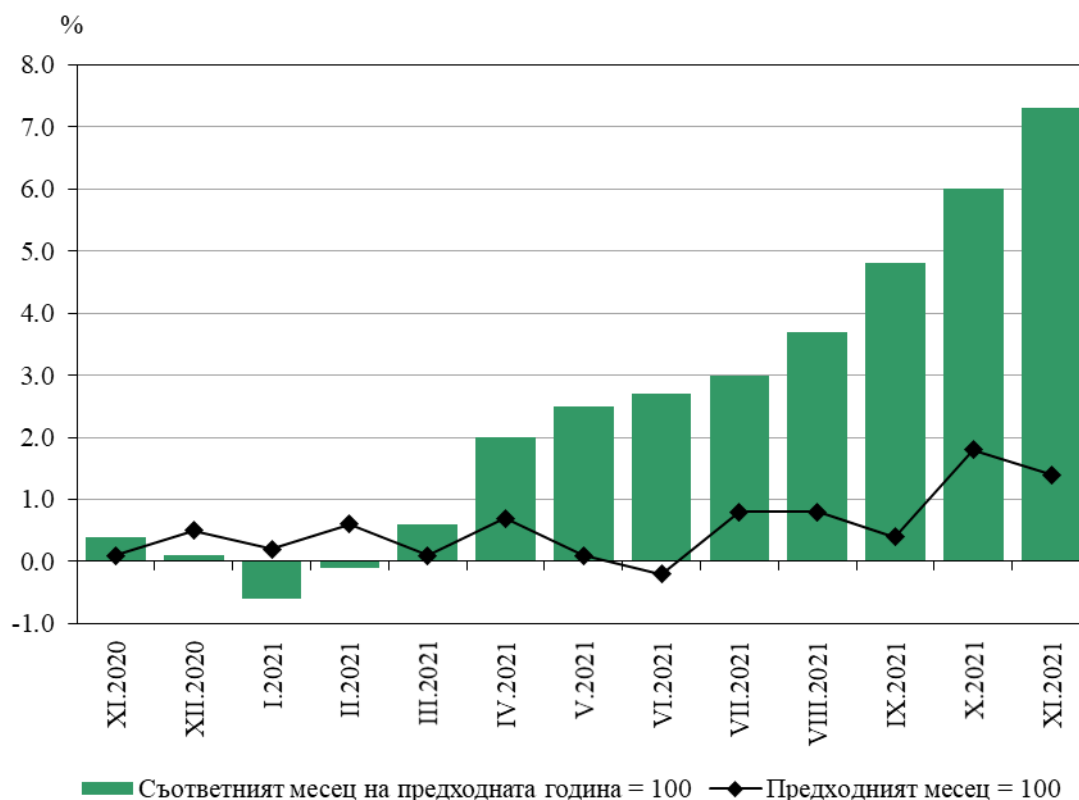
ИНФЛАЦИЯ И ИНДЕКСИ НА ПОТРЕБИТЕЛСКИТЕ ЦЕНИ ЗА НОЕМВРИ 2021 ГОДИНА

Индекс на потребителските цени (ИПЦ)

Индексът на потребителските цени за ноември 2021 г. спрямо октомври 2021 г. е 101.4%, т.е. месечната инфлация е 1.4%. Инфлацията от началото на годината (ноември 2021 г. спрямо декември 2020 г.) е 6.8%, а годишната инфлация за ноември 2021 г. спрямо ноември 2020 г. е 7.3% (фиг. 1, табл. 1 от приложението).

Средногодишната инфлация за периода декември 2020 - ноември 2021 г. спрямо периода декември 2019 - ноември 2020 г. е 2.7%.

Фиг. 1. Инфлация, измерена чрез ИПЦ, по месеци

През ноември 2021 г. спрямо предходния месец цените на стоките и услугите в потребителските групи са се променили, както следва:

- хранителни продукти и безалкохолни напитки - увеличение с 1.5%;
- алкохолни напитки и тютюневи изделия - намаление с 0.1%;
- облекло и обувки - увеличение с 0.4%;

www.nsi.bg

- жилища, вода, електроенергия, газ и други горива - увеличение с 2.1%;
- жилищно обзавеждане, домакински уреди и принадлежности и обичайно поддържане на дома - увеличение с 0.3%;
- здравеопазване - увеличение с 0.2%;
- транспорт - увеличение с 2.8%;
- съобщения - намаление с 0.4%;
- развлечения и култура - увеличение с 3.3%;
- образование - увеличение с 0.2%;
- ресторанти и хотели - увеличение с 1.2%;
- разнообразни стоки и услуги - увеличение с 0.7%.

През ноември 2021 г. са се увеличили цените на следните хранителни продукти: брашно - с 1.6%, хляб - със 7.8%, месо от домашни птици - с 0.1%, малотрайни и трайни колбаси - съответно с 1.0 и 0.7%, пълномаслено и нискомаслено прясно мляко - съответно с 2.3 и 3.4%, кисело мляко - с 4.2%, сирене - с 3.5%, кашкавал - с 1.0%, извара - с 2.0%, яйца - с 1.5%, млечни масла - с 5.3%, маргарин - с 0.7%, олио - с 1.7%, краставици - с 5.5%, зеле - с 0.7%, зрял чесън - с 3.2%, леща - с 5.4%, картофи - с 3.3%, захар - с 3.0%, оцет - с 0.8%, сол - с 1.5%, чай - с 0.3%, минерална вода - с 0.9%, газирани напитки - с 3.2%, ракии - с 0.8%, вина - с 0.4%, и други.

През ноември 2021 г. са се намалили цените на следните хранителни продукти: ориз - с 2.3%, месо от едър рогат добитък - с 0.9%, свинско месо - с 0.5%, мляно месо (кайма) - с 0.2%, ябълки - с 1.0%, цитрусови и южни плодове - с 4.6%, домати - със 7.0%, зрял лук - с 6.5%, кореноплодни зеленчуци (моркови и червено цвекло) - с 2.6%, листни зеленчуци - с 1.1%, маслини - с 1.3%, зрял боб - с 2.6%, кафе - с 0.1%, плодови сокове - с 1.1%, бира - с 1.3%, и други.

През разглеждания месец в групите на нехранителните стоки и услугите е регистрирано увеличение на цените при: облекло и обувки - съответно с 0.5 и 0.1%, материали за ремонт и поддържане на жилище - с 2.0%, газообразни горива за битови нужди - с 6.4%, въглища - с 23.3%, дърва за отопление - с 3.3%, топлинна енергия за отопление - с 18.9%, готварски печки - с 1.5%, бойлери - с 2.8%, климатични инсталации - с 1.7%, препарати за почистване на съдове - с 3.5%, гуми за автомобили и велосипеди - с 3.4%, дизелово гориво - с 4.3%, автомобилен бензин А95Н - с 3.0%, автомобилен бензин А100Н - с 2.8%, газ пропан-бутан за ЛТС - с 8.3%, метан за ЛТС - с 6.0%, вестници и списания - съответно с 8.6 и 2.8%, услуги по обществено хранене - с 1.3%, продукти за лична хигиена и козметични продукти - съответно с 0.9 и 1.0%, и други.

През ноември 2021 г. в групите на нехранителните стоки и услугите е регистрирано намаление на цените при: мебели - с 1.3%, перални и съдомиялни - с 0.2%, почистващи машини - с 0.7%, прахове за пране - с 0.6%, резервни части за ЛТС - с 0.1%, услуги за достъп до интернет и пренос на данни - с 0.1%, телевизори - с 1.0%, настолни персонални компютри - с 0.1%, таблети и лаптопи - съответно с 0.2 и 0.9%, услуги по краткосрочно настаняване - с 1.0%, и други.

През ноември 2021 г. е регистрирано увеличение на цените на лекарствените продукти с 0.3%, а цените на лекарските и стоматологичните услуги са се увеличили съответно с 0.8 и 0.1%.

Хармонизиран индекс на потребителските цени (ХИПЦ)

Хармонизираният индекс на потребителските цени за ноември 2021 г. спрямо октомври 2021 г. е 101.1%, т.е. месечната инфлация е 1.1%. Инфлацията от началото на годината (ноември 2021 г. спрямо декември 2020 г.) е 5.7%, а годишната инфлация за ноември 2021 г. спрямо ноември 2020 г. е 6.3% (табл. 2 от приложението).

Средногодишната инфлация за периода декември 2020 - ноември 2021 г. спрямо периода декември 2019 - ноември 2020 г. е 2.3%.

Според ХИПЦ през ноември 2021 г. спрямо предходния месец цените на стоките и услугите в потребителските групи са се променили, както следва:

- хранителни продукти и безалкохолни напитки - увеличение с 1.5%;
- алкохолни напитки и тютюневи изделия - цените остават на равнището от миналия месец;
- облекло и обувки - увеличение с 0.5%;
- жилища, вода, електроенергия, газ и други горива - увеличение с 1.7%;
- жилищно обзавеждане, домакински уреди и принадлежности и обичайно поддържане на дома - увеличение с 0.1%;
- здравеопазване - увеличение с 0.3%;
- транспорт - увеличение с 2.3%;
- съобщения - намаление с 0.4%;
- развлечения и култура - увеличение с 1.5%;
- образование - увеличение с 0.2%;
- ресторанти и хотели - увеличение с 0.8%;
- разнообразни стоки и услуги - увеличение с 0.5%.

Индекс на цените за малката кошница (ИЦМК)

Индексът на цените за малката кошница за ноември 2021 г. спрямо октомври 2021 г. е 101.5%, а от началото на годината (ноември 2021 г. спрямо декември 2020 г.) е 106.4% (табл. 3 от приложението).

През ноември 2021 г. цените на стоките и услугите от малката кошница за най-нискодоходните 20% от домакинствата са се променили спрямо предходния месец, както следва:

- хранителни продукти - увеличение с 2.1%;
- нехранителни стоки - увеличение с 1.3%;
- услуги - увеличение с 0.4%.

Методологични бележки

Индексът на потребителските цени е официален измерител на инфлацията в Република България. Той оценява общото относително изменение на цените на стоките и услугите, използвани от домакинствата за лично (непроизводствено) потребление, и се изчислява, като се прилага структурата на крайните парични потребителски разходи на българските домакинства. Основен източник на информация за разходите е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. ИПЦ в година t се изчислява при структура на разходите от година $t - 1$.

Хармонизираният индекс на потребителските цени е сравнима мярка на инфлацията на държавите от ЕС. Той е един от критериите за ценовата стабилност и за присъединяването на България към еврозоната. ХИПЦ, както и ИПЦ, измерва общото относително изменение в равнището на цените на стоките и услугите. Двата индекса се изчисляват от една и съща кошница от стоки и услуги и от едни и същи цени, но се различават по използваните тегла. ХИПЦ се изчислява с тегла, представляващи относителните дялове по групи стоки на индивидуалното и колективното потребление на всички домакинства (включително институционалните и чуждестранните) на икономическата територия на страната. Основен източник на информация за теглата са данните от националните сметки. При изчисляването му за 2021 г. за тегла се използват данни за крайните парични потребителски разходи на домакинствата (КППРД) - вътрешна концепция за 2019 г., които са преразгледани и актуализирани, за да бъдат представителни за 2020 г., следвайки методологичните препоръки на Евростат относно конструирането на теглата на ХИПЦ в случай на големи промени на разходите на потребителите¹.

В изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) № 2015/2010 от началото на 2016 г. беше сменена базисната година за ХИПЦ и всички индекси се изчисляват и публикуват при база 2015 година. Динамичните редове са преизчислени при новата базисна година и са публикувани на сайта на НСИ (www.nsi.bg).

Индексът на цените за малката кошница е измерител на средното относително изменение на цените на 100 социалнополезни и жизненонеобходими стоки и услуги. Теглата за изчисляване на този индекс представляват относителните дялове на паричните разходи на най-нискодоходните 20% от домакинствата. Източник на информацията за теглата е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. Този индекс в година t се изчислява с тегла от година $t - 1$.

Верижните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо предходния месец. Верижните индекси на потребителските цени са измерители на **месечната инфлация**.

12-месечните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо същия месец на предходната година. 12-месечните индекси на потребителските цени са измерители на **годишната инфлация**.

¹ Guidance on the compilation of HICP weights in case of large changes in consumer expenditures, Eurostat, Directorate C, Macro-economic statistics, 3.02.2020:

<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/10186/10693286/Guidance-on-the-compilation-of-HICP-weights-in-case-of-large-changes-in-consumer-expenditures.pdf>.

Индексите на потребителските цени с **натрупване от началото на годината** измерват изменението на цените през текущия месец спрямо декември на предходната година. Индексите на потребителските цени с натрупване от началото на годината са измерители на **натрупаната инфлация от началото на годината**. През декември всяка година 12-месечният индекс и индексът с натрупване от началото на годината са равни.

Средногодишните индекси на потребителските цени измерват средното изменение на цените за дванадесетте месеца на текущата година спрямо средното изменение на цените за дванадесетте месеца на предходната година. Средногодишните индекси на потребителските цени са измерители на **средногодишната инфлация**.

Индексите на потребителските цени в условията на кризата COVID-19

Националният ИПЦ, ХИПЦ и ИЦМК за ноември 2021 г. бяха произведени съгласно Методологичните препоръки на Евростат относно производството на ХИПЦ в контекста на кризата, свързана с COVID-19, прилагайки следните принципи:

- фиксирани статистически тегла, използвани при изчислението на индексите;
- производство на всички индекси съгласно класификацията ЕКОИКОП (Европейска класификация на индивидуалното потребление по цели);
- минимизиране на броя на импутираните цени и подиндекси, когато това е възможно;
- оценка на липсващите наблюдения на цените чрез прилагане на методи за импутиране.

Процентът на липсващите наблюдения на цените за ноември 2021 г. е 2%, разпределен по разделите на ЕКОИКОП, както следва:

Потребителски групи	(Проценти)
	Липсващи наблюдения на цените
00 Общ ИПЦ/ХИПЦ	2
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	2
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	1
03 Облекло и обувки	1
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	2
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	2
06 Здравеопазване	2
07 Транспорт	0
08 Съобщения	1
09 Развлечения и култура	3
10 Образование	4
11 Ресторанти и хотели	4
12 Разнообразни стоки и услуги	1

Оценката на липсващите наблюдения на цените беше извършена чрез препоръчаните от Евростат и съгласувани с държавите членки методи за импутиране:

- с индекса на най-близкия агрегат (подиндекс) в йерархичната структура на индекса (на ниво продукт на базата на наличните цени за същия продукт) - за липсващите наблюдения на цените на продукти, които са налични на пазара;
- пренасяне на последните наблюдавани цени (*carry forward the last observed prices*) - в отделни специфични случаи за продукти, за които се счита, че цените им ще останат същите (непроменени), след като ситуацията се върне към нормалното си състояние.

Приложение

Таблица 1

Индекси на потребителските цени за ноември 2021 година

(Проценти)

Потребителски групи	Тегла	XI.2021		
		предходният месец = 100	декември 2020 = 100	съответният месец от предходната година = 100
00 Общ ИПЦ	100.000	101.4	106.8	107.3
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	32.087	101.5	107.4	107.2
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	5.159	99.9	101.0	100.9
03 Облекло и обувки	3.673	100.4	103.6	101.8
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	17.410	102.1	110.8	110.9
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	5.100	100.3	103.7	103.5
06 Здравеопазване	8.186	100.2	100.8	100.7
07 Транспорт	8.966	102.8	121.4	122.9
08 Съобщения	5.586	99.6	95.0	95.1
09 Развлечения и култура	4.306	103.3	100.8	110.4
10 Образование	0.588	100.2	104.8	104.6
11 Ресторанти и хотели	4.125	101.2	105.8	105.9
12 Разнообразни стоки и услуги	4.814	100.7	103.4	103.1
Хранителни стоки	33.455	101.4	107.3	107.1
Нехранителни стоки	35.084	101.6	109.3	109.0
Обществено хранене	3.908	101.3	106.1	106.2
Услуги	27.553	101.0	103.2	105.5

Хармонизирани индекси на потребителските цени за ноември 2021 година

Потребителски групи	Тегла	XI.2021			
		2015 = 100	предходният месец = 100	декември 2020 = 100	съответният месец от предходната година = 100
		%			
00 Общ ХИПЦ	1000.000	112.54	101.1	105.7	106.3
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	239.522	123.71	101.5	107.0	106.8
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	70.808	112.01	100.0	101.3	101.2
03 Облекло и обувки	37.545	99.92	100.5	103.8	102.1
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	123.157	122.65	101.7	109.5	109.6
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	66.656	105.64	100.1	104.4	104.1
06 Здравеопазване	82.261	105.51	100.3	100.8	100.7
07 Транспорт	125.676	106.34	102.3	115.4	118.3
08 Съобщения	61.112	86.64	99.6	95.0	95.1
09 Развлечения и култура	56.863	107.55	101.5	101.7	105.7
10 Образование	16.802	125.97	100.2	104.8	104.6
11 Ресторанти и хотели	57.146	122.66	100.8	104.4	104.8
12 Разнообразни стоки и услуги	62.454	117.16	100.5	103.8	103.4

Таблица 3

Верижни индекси на цените за малката кошница от 100 социалнополезни и жизненонеобходими стоки и услуги на най-нискодоходните 20% от домакинствата за ноември 2021 година

Потребителски групи	Тегла	(Проценти)
		XI.2021 предходният месец = 100
Общ ИЦМК	100.000	101.5
Хранителни продукти и безалкохолни напитки	50.368	102.1
Облекло и обувки	3.343	100.5
Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	26.057	101.1
Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	2.362	101.7
Здравеопазване	11.318	100.2
Транспорт	1.324	100.2
Съобщения	0.236	100.0
Развлечения и култура	0.549	102.2
Разнообразни стоки и услуги	4.443	100.9
Хранителни стоки	50.368	102.1
Нехранителни стоки	26.954	101.3
Услуги	22.678	100.4